Ymateb y Llywodraeth: Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 4) (Cymru) 2020

Pwynt Craffu ar Rinweddau 4:

Roedd y dystiolaeth ar gyfer mabwysiadu dull gweithredu cenedlaethol yn cynnwys data, wedi eu cyplysu â chyngor gan y Prif Swyddog Meddygol, a oedd yn dangos bod heintiadau COVID-19 yng Nghymru wedi eu gwasgaru'n eang yn ddaearyddol, a bod y rhan fwyaf o ardaloedd awdurdodau lleol yn gweld tueddiadau cynyddol o ran digwyddedd achosion a gadarnhawyd a chanran yr episodau profi positif ar gyfer SARS-CoV2. Cyn y cyfnod atal byr roedd cyfyngiadau lleol yn eu lle mewn 17 o ardaloedd ac roedd data Iechyd Cyhoeddus Cymru (ffigur treigl saith niwrnod 2-8 Tachwedd) yn dangos niferoedd cynyddol o achosion ledled Cymru, nid dim ond wedi eu cyfyngu i nifer cyfyngedig o Awdurdodau Lleol.

Argymhellodd y dystiolaeth wyddonol a gyhoeddwyd gan y Gell Cyngor Technegol, a ddefnyddiwyd i lywio'r cyfnod atal byr:

> *"…defnyddio dull dau gam. "Cyfnod atal byr" yw'r cam cyntaf – cyfnod cyflym a thymor byr o gyfyngiadau syml, eithafol ledled Cymru a fyddai'n lleihau nifer yr achosion o'r feirws yng Nghymru yn sylweddol... Bydd yn rhaid i'r cyfnod atal leihau'r R cenedlaethol (rhwng 1.1 – 1.4 yn fwyaf diweddar) i lai na 0.9. Mae hyn yn awgrymu y bydd angen lleihau R ym mhob rhan o Gymru, sy'n gofyn am ddull gweithredu cenedlaethol yn hytrach na'r dull presennol a gaiff ei yrru yn lleol drwy Ardaloedd Diogelu Iechyd Lleol.*
>
> *Mae'r ail gam yn ddull newydd, symlach a chenedlaethol o ymdrin ag ymddygiadau a chyfyngiadau. Disgwylir i negeseuon a rheoliadau symlach fod yn haws eu deall a chydymffurfio â nhw. Gellir dileu rhai cyfyngiadau presennol os dangosir eu bod yn llai effeithiol neu'n fwy niweidiol nag a ddisgwyliwyd yn wreiddiol, megis cyfyngiadau ffiniau teithio'r Awdurdod Lleol. Fodd bynnag, byddai angen newidiadau cynaliadwy mewn ymddygiad mewn sawl agwedd ar fywyd er mwyn i Rt aros mor agos at 1 â phosibl."*

Mae'r adroddiad hwn ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru:
https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2020-10/grwp-cyngor-technegol-cyfnod-atal-byr.pdf

Cafodd y penderfyniad i fabwysiadu dull gweithredu cenedlaethol hefyd ei lywio gan ymgynghoriad â rhanddeiliaid a thystiolaeth oddi wrth grwpiau ffocws. Y neges oedd bod cyfyngiadau lleol yn ddryslyd ac yn gymhleth ac nad oeddent yn cyfateb i fywydau pobl gan nad yw llawer o bobl yn byw eu bywydau o fewn ffin awdurdod lleol.

Er ein bod yn annhebygol o weld effaith lawn y cyfnod atal byr tan ychydig wythnosau ar ôl iddo ddod i ben, rydym eisoes yn gweld arwyddion calonogol bod y cyfnod atal byr wedi torri cadwyni trosglwyddiad gan arwain at ostyngiad yn niferoedd yr achosion positif sy'n cael eu hadrodd. Mae hyn yn arbennig o glir mewn ardaloedd digwyddedd uchel megis Rhondda Cynon Taf a Merthyr Tudful sy'n gweld

gostyngiadau sylweddol yn nifer yr achosion positif sy’n cael eu hadrodd. Merthyr Tudful hefyd sydd â’r boblogaeth leiaf mewn unrhyw awdurdod lleol yng Nghymru, felly gall y gyfradd fesul 100,000 gael ei gwyro gan niferoedd llai o achosion. Bydd pob ardal yn cael ei monitro’n agos dros yr wythnosau nesaf. Os oes angen cyflwyno camau gweithredu lleol wedi eu targedu, mae amrywiaeth o bwerau i awdurdodau lleol a Thimau Rheoli Digwyddiadau i ymateb i faterion penodol, fel y’u nodir yng Nghynllun Rheoli’r Coronafeirws.